

ΕΛΛΑΔΑ: ΠΑΙΔΙΑ ΠΟΥ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΝΤΑΙ

Ιανουάριος – Μάρτιος 2026

1. Τάσεις στα τέλη του 2025 και στοιχεία για τις αρχές του 2026: Η Ελλάδα παραμένει βασικό σημείο εισόδου για όσους διαφεύγουν από τον πόλεμο και τις διώξεις

Το 2025, η Ελλάδα κατέγραψε [48.771 αφίξεις](#), σημειώνοντας μείωση 21% σε σύγκριση με το 2024 (62.119 άτομα), και επιστρέφοντας σε γενικές γραμμές στα επίπεδα του 2023 (48.720 αφίξεις). Παρά τη μείωση του συνολικού αριθμού αφίξεων, η Ελλάδα εξακολουθεί να αποτελεί βασικό σημείο εισόδου κατά μήκος της διαδρομής της Ανατολικής Μεσογείου.

Οι κύριες εθνικότητες μεταξύ των αφίξεων το 2025 ήταν άτομα από [το Αφγανιστάν \(24%\) και το Σουδάν \(22%\)](#), [ακολουθούμενα από άτομα από την Αίγυπτο \(20%\)](#). Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, η δημογραφική σύνθεση των αφίξεων ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με την εθνικότητα. Οι πολίτες Αφγανιστάν και Συρίας τείνουν να περιλαμβάνουν μεγαλύτερο ποσοστό οικογενειών, ενώ οι αφίξεις από την Αίγυπτο και το Σουδάν χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερο ποσοστό μόνων ανδρών και ασυνόδευτων παιδιών, ιδιαίτερα εφήβων αγοριών. Τα παιδιά αντιπροσώπευαν το [20% των αφίξεων το 2025](#), ποσοστό μειωμένο σε σύγκριση με το 25% το 2024. Από αυτά, [το 32% αναγνωρίστηκαν ως ασυνόδευτα ή χωρισμένα παιδιά](#), δηλαδή περίπου 3.000 παιδιά. Τα παιδιά από της Αίγυπτο αποτελούν τη μεγαλύτερη ομάδα ασυνόδευτων παιδιών (53%), και ακολουθούν τα παιδιά από το Αφγανιστάν (12%), τη Σομαλία (8%), τη Συρία (8%) και το Σουδάν (6%).

Το 2025, η Κρήτη αναδείχθηκε ως ένα σημαντικό σημείο εισόδου, με τις αφίξεις μέσω της διαδρομής Λιβύης-Κρήτης να τετραπλασιάζονται. Η έλλειψη δομών υποδοχής συνεχίζει να προκαλεί ανησυχίες σχετικά με τις συνθήκες, την καταγραφή και την πρόσβαση σε προστασία, ιδιαίτερα για τα παιδιά. Μια τροπολογία του Φεβρουαρίου του 2026, που προβλέπει τη δημιουργία νέων δομών, δεν είχε ακόμη εφαρμοστεί κατά το χρόνο της σύνταξης του παρόντος.

Τα πρώτα στοιχεία για το 2026 δείχνουν ότι οι αφίξεις συνεχίζονται με σταθερό ρυθμό. Από τις [8 Μαρτίου 2026](#), [σχεδόν 5.000 άτομα είχαν φτάσει στην Ελλάδα, με το 18% να αποτελούν παιδιά](#). Οι πρώτες πληροφορίες δείχνουν ότι πολίτες του Σουδάν και του Αφγανιστάν εξακολουθούν να αντιπροσωπεύουν τις μεγαλύτερες ομάδες μεταξύ των νέων αφίξεων, γεγονός που αντικατοπτρίζει τη συνεχιζόμενη εκτόπιση που συνδέεται με συγκρούσεις και αστάθεια στις περιοχές αυτές.

Η αλληλεγγύη παραμένει απαραίτητη για τους αιτούντες άσυλο και τα παιδιά που μετακινούνται

Οι τάσεις για το 2025 υπογραμμίζουν τον διαρθρωτικό ρόλο της Ελλάδας στο σύστημα ασύλου της ΕΕ και τη σημασία της διασφάλισης ότι τα συστήματα υποδοχής, ασύλου και προστασίας των παιδιών θα διαθέτουν επαρκείς πόρους για να ανταποκρίνονται στις διαρκείς αφίξεις, ιδίως για τα παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων και χωρισμένων παιδιών. [61.629 αιτήσεις διεθνούς προστασίας](#) υποβλήθηκαν στην Ελλάδα το 2025, με τους Αφγανούς πολίτες να αντιπροσωπεύουν τη μεγαλύτερη ομάδα αιτούντων (24,8%). Από το 2016, [213.832 άτομα έχουν λάβει διεθνή προστασία στην Ελλάδα](#), υπογραμμίζοντας τον συνεχή ρόλο της χώρας ως βασικής χώρας ασύλου εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η [Ετήσια Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Άσυλο και τη Μετανάστευση \(2025\)](#) συνεχίζει να χαρακτηρίζει την Ελλάδα ως χώρα «υπό μεταναστευτική πίεση». Σε σχέση με το ΑΕΠ και το μέγεθος του πληθυσμού της, η Ελλάδα κατέγραψε μεταξύ Ιουλίου 2024 και Ιουνίου 2025 τον υψηλότερο αριθμό παράτυπων συνοριακών διελεύσεων σε επίπεδο ΕΕ, τον υψηλότερο αριθμό αιτήσεων ασύλου (πάνω από 70.000) και τον υψηλότερο αριθμό θετικών αποφάσεων ασύλου (σχεδόν 32.000). Η Ελλάδα έλαβε επίσης έναν από τους μεγαλύτερους αριθμούς αιτήσεων ασύλου από [ασυνόδευτα παιδιά](#). Παρόλα αυτά, [δεν πραγματοποιήθηκε καμία μετεγκατάσταση ασυνόδευτων παιδιών](#) από την Ελλάδα το 2025.

Ναυάγιο στη Χίο: ζητήματα λογοδοσίας και προστασίας στη διαχείριση των θαλάσσιων συνόρων

Στις 3 Φεβρουαρίου 2026, ένα σκάφος προσφύγων που μετέφερε άτομα, τα οποία αναζητούσαν προστασία, συγκρούστηκε με περιπολικό σκάφος του Λιμενικού Σώματος στα ανοικτά των ακτών της Χίου. 15 άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους και 25 διασώθηκαν. Μεταξύ των θυμάτων 3 παιδιά που έχασαν τη ζωή τους, ένα που ακόμη αγνοείται και πολλά παιδιά που νοσηλεύτηκαν με σοβαρά τραύματα. Ο τραγικό απολογισμός περιλαμβάνουν επίσης την αποβολή δύο εγκύων γυναικών, Η πλειονότητα των θυμάτων υπέστη [σοβαρές κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις](#), γεγονός που εγείρει σοβαρά ερωτήματα σχετικά με τη φύση και την ένταση της πρόσκρουσης.

Από την αρχή, έχουν προκύψει [αντικρουόμενες εκδοχές](#) για το περιστατικό. Οι ελληνικές αρχές υποστηρίζουν ότι το σκάφος αγνόησε τις εντολές και συγκρούστηκε με το περιπολικό. Οι επιζώντες, ωστόσο, [περιγράφουν](#) επικίνδυνες ελιγμούς εκ μέρους του σκάφους της Λιμενικής, ενώ ορισμένοι ισχυρίζονται ότι αυτό χτύπησε ή πέρασε πάνω από το σκάφος χωρίς προειδοποίηση. Ωστόσο δεν είναι διαθέσιμα ανεξάρτητα, επαληθεύσιμα στοιχεία για τη διασαφήνιση αυτών των αντιφάσεων. Αν και το σκάφος της Λιμενική ήταν εξοπλισμένο με κάμερα, [αυτή δεν ήταν σε λειτουργία](#) κατά τη στιγμή του συμβάντος, γεγονός που δημιουργεί σοβαρές ανησυχίες σχετικά με τη διαφάνεια και τη διατήρηση των αποδεικτικών στοιχείων.

Την ανάγκη για αμερόληπτη και αποτελεσματική διερεύνηση έχουν τονίσει, μεταξύ άλλων, [η Υπάτη Αρμοστέα του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, η Εθνική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ο Συνήγορος του Πολίτη](#). Μετά το περιστατικό, αρμόδιοι υπουργοί και κρατικοί αξιωματούχοι έχουν στοχοποιήσει δημοσίως ιατρικές οργανώσεις, δικηγόρους και δημοσιογράφους. Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες, σε μια αποστολή έκτακτης ανάγκης στη Χίο, συναντήθηκε με επιζώντες και ανέλαβε την παροχή νομικής βοήθειας.

«*Ηρθαμε εδώ για προστασία*» είπε ένας από τους επιζώντες αφγανικής καταγωγής. «*Οι άνθρωποι πρέπει να γνωρίζουν - δεν ήταν ατύχημα*», [πρόσθεσε](#) το ίδιο άτομο. «*Δεν μπορώ να επιστρέψω στη χώρα μου [...] δεν υπάρχει ασφάλεια να μεγαλώσεις την οικογένειά σου και να ζήσεις ειρηνικά*», [τόνισε](#) ένας άλλος επιζών.

Ένα ευρύτερο μοτίβο έλλειψης λογοδοσίας στις θαλάσσιες επιχειρήσεις συνόρων της Ελλάδας έχει ήδη καταγραφεί τα τελευταία χρόνια. Μεταξύ 2022 και 2025, το ΕΔΔΑ έχει διαπιστώσει παραβιάσεις του δικαιώματος στη ζωή και έλλειψη αποτελεσματικών ερευνών σε τέσσερις διαφορετικές υποθέσεις που αφορούν επιχειρήσεις του Ελληνικού Λιμενικού.¹ Το περιστατικό στη Χίο, επομένως, εγείρει όχι μόνο ερωτήματα σχετικά με το τι συνέβη τη νύχτα της 3ης Φεβρουαρίου, αλλά και για το κατά πόσο οι μηχανισμοί λογοδοσίας είναι ικανοί να αποδώσουν ευθύνες όταν σημειώνεται απώλεια ζωής στη θάλασσα.

Πέρα από τα άμεσα ερωτήματα σχετικά με την ευθύνη, η τραγωδία αντανακλά μια ευρύτερη διαρθρωτική αποτυχία: Ελλείπει ασφαλών και νόμιμων οδών, οικογένειες συνεχίζουν να επιχειρούν επικίνδυνες διελεύσεις, όπου η γραμμή μεταξύ επιχειρήσεων επιτήρησης και επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης καθίσταται δυσδιάκριτη. Σε αυτό το πλαίσιο, η απουσία διαφάνειας και λογοδοσίας εντείνει τον κίνδυνο για τη ζωή, ιδίως για τα παιδιά.

2. Νέες νομοθετικές εξελίξεις: ποινικοποίηση και υποχώρηση της προστασίας

Η νέα νομοθεσία του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου που εγκρίθηκε τον Φεβρουάριο του 2026 εισάγει μια σειρά διατάξεων που ανοίγουν το δρόμο για την ποινικοποίηση της νόμιμης ανθρωπιστικής δράσης και τον περαιτέρω περιορισμό του χώρου της κοινωνίας των πολιτών. Οι διατάξεις προβλέπουν διακεκριμένες ποινές σε βαθμό κακουργήματος και εξαιρετικά υψηλά πρόστιμα για μέλη εγγεγραμμένων στο μητρώο του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (ΥΜΑ) ΜΚΟ σε περιπτώσεις, μεταξύ άλλων, «διευκόλυνσης» εισόδου ή διαμονής υπηκόων τρίτων χωρών, καθώς και τη δυνατότητα διαγραφής μιας οργάνωσης από το Μητρώο του ΥΜΑ, μόλις ασκηθεί τυχόν δίωξη, και πριν ακόμη η υπόθεση εκδικαστεί από το Δικαστήριο.

Η εν λόγω νομοθεσία έχει δεχτεί έντονη κριτική από εθνικούς φορείς για τα ανθρώπινα δικαιώματα (1, 2), οι οποίοι επισημαίνουν τη μη συμμόρφωσή της με το ελληνικό Σύνταγμα, το ευρωπαϊκό και το διεθνές δίκαιο και έχουν καλέσει την Κυβέρνηση να αποσύρει τις διατάξεις. Παρόμοιες ανησυχίες έχουν εκφραστεί και από [όργανα των Ηνωμένων Εθνών](#). Σε κοινή επιστολή που απεύθυναν προς στην ελληνική κυβέρνηση [πέντε Ειδικόι Εισηγητές του ΟΗΕ](#), μεταξύ των οποίων και η Ειδική Εισηγήτρια για τους Υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, υπογραμμίζουν:

¹ Safi and Others v. Greece, application no 5418/15, 07 July 2022; Alkhatib and others v Greece, application no 3566/16, 16 January 2024; Almkhulas and Al-Maliki v. Greece, application no 22776/18, 25 March 2025; F.M. and others v. Greece, application no 17622/21, 14 October 2025.

«Εκφράζουμε τη βαθιά μας ανησυχία ότι ο Κώδικας Μετανάστευσης, όπως τροποποιήθηκε από τον νόμο, θα επιβάλει άδικους περιορισμούς στο έργο των ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μετανάστευσης στην Ελλάδα, ενώ θα ποινικοποιεί τη δράση τους για την προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Υποστηρίζεται ότι ο νόμος θα υπονομεύσει το ανθρωπιστικό έργο και τη δράση της κοινωνίας των πολιτών, καθώς περιλαμβάνει ευρείς ορισμούς που θα μπορούσαν να καλύπτουν ανθρωπιστικές πράξεις»

Η εν λόγω νομοθεσία όχι μόνο ανοίγει τον δρόμο για την ποινικοποίηση της ανθρωπιστικής δράσης, αλλά ενέχει επίσης τον κίνδυνο να έχει 'αποτρεπτικό αντίκτυπο' σε ότι αφορά στη δράση των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένων των οργανώσεων για τα δικαιώματα των παιδιών, σε ένα ήδη όλο και πιο περιοριστικό περιβάλλον για τους φορείς της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μετανάστευσης και της προστασίας των παιδιών. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών εξακολουθούν να διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στον εντοπισμό των ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών, στην παροχή νομικής συνδρομής και στη διασφάλιση της πρόσβασης σε υπηρεσίες προστασίας. Τα μέτρα που περιορίζουν το έργο τους **ενδέχεται να αποδυναμώσουν τις εγγυήσεις για τα παιδιά που μετακινούνται**, σε μια εποχή που οι ανάγκες προστασίας παραμένουν σημαντικές.

Η εν λόγω νομοθεσία ψηφίστηκε λίγο μετά την έκδοση της απόφασης του Ποινικού Δικαστηρίου της Λέσβου στην υπόθεση των 24 εθελοντών ανθρωπιστικής βοήθειας που είχαν παραπεμφθεί σε δίκη και αντιμετώπιζαν σοβαρές κατηγορίες, μεταξύ των οποίων η διευκόλυνση της παράνομης εισόδου υπηκόων τρίτων χωρών. Η υπόθεση έχει χαρακτηριστεί ως **η μεγαλύτερη υπόθεση ποινικοποίησης της αλληλεγγύης στην Ευρώπη**. Τον Ιανουάριο του 2026, όλοι οι κατηγορούμενοι αθώωθηκαν από όλες τις κατηγορίες μετά από 8 χρόνια ποινικής διαδικασίας. «*Η διάσωση ανθρώπων που βρίσκονται σε κίνδυνο στη θάλασσα και η παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας δεν αποτελεί έγκλημα, αλλά ηθικό καθήκον και νομική υποχρέωση*», **σημείωσε** το Ελληνικό Συμβούλιο Προσφύγων.

Αποδυνάμωση της προστασίας των παιδιών και των νέων

Το ίδιο νομοσχέδιο υπονομεύει σημαντικά τις διασφάλισεις για τα παιδιά που εισέρχονται στην ενηλικίωση. Καταργεί μια διάταξη – η οποία είχε θεσπιστεί μόλις το 2023 – που επέτρεπε στα ασυνόδευτα παιδιά να αποκτούν άδεια διαμονής μετά την ενηλικίωσή τους, υπό την προϋπόθεση ότι είχαν ολοκληρώσει με επιτυχία τρία έτη σχολικής φοίτησης στην Ελλάδα. Πέρα από τη νομική της αποτέλεσμα, η διάταξη αυτή λειτουργούσε ως σημαντικό κίνητρο για τα παιδιά να εγγραφούν και να παραμείνουν στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα, συμβάλλοντας έτσι στη μακροπρόθεσμη ένταξή τους.

Σε **κοινή επιστολή** προς τους βουλευτές του Ελληνικού Κοινοβουλίου, 17 οργανώσεις του Δικτύου Συνηγορίας για τα Δικαιώματα του Παιδιού (CRAN) υπογράμμισαν ότι η κατάργηση αυτή αποτελεί «ένα σημαντικό βήμα προς τα πίσω σε θέματα προστασίας των παιδιών και την ανατροπή μιας μακροχρόνιας επένδυσης του ελληνικού κράτους στην ένταξη των νέων που έφτασαν ως ασυνόδευτα παιδιά στην κοινωνική και οικονομική ζωή της χώρας».

Αντιστροφή της προστασία: Δίωξη παιδιών για τη δική του επιβίωση

Η μετατόπιση των αφίξεων προς την Κρήτη συνοδεύεται από μια ανησυχητικό μοτίβο **ποινικοποίησης των παιδιών και των νέων που μετακινούνται**. Ποινικές δίωξεις ασκούνται συστηματικά και σε μεγάλο αριθμό για «διακίνηση»² εναντίον νεοαφιχθέντων. Οι κατηγορίες αυτές βασίζονται συχνά αποκλειστικά στον ισχυρισμό ότι «οδηγούσαν το σκάφος», ακόμη και σε περιπτώσεις όπου τα άτομα αναφέρουν ότι οδήγησαν το σκάφος υπό απειλή, σε κατάσταση ανάγκης ή ως τον μόνο τρόπο για να φτάσουν σε ασφαλές μέρη. Στην πράξη, για σχεδόν κάθε σκάφος που φτάνει, υπάρχει τουλάχιστον ένα άτομο που κατηγορείται για «διακίνηση» και αντιμετωπίζει τον κίνδυνο εξαιρετικά αυστηρών ποινών, συμπεριλαμβανομένης της ισόβιας κάθειρξης.

Μεταξύ αυτών εις βάρος των οποίων ασκείται ποινική δίωξη περιλαμβάνονται άτομα που *prima facie* εμπίπτουν στον ορισμό του πρόσφυγα, ασυνόδευτα παιδιά που διαφεύγουν από τις συγκρούσεις στο Σουδάν, καθώς και άτομα που ταξιδεύουν με τις συζύγους και τα ανήλικα παιδιά τους. Στις τελευταίες περιπτώσεις, η πρακτική αυτή οδηγεί επίσης σε **διαχωρισμό των οικογενειών**, με τους γονείς να κρατούνται με την κατηγορία της διακίνησης - συχνά χωρίς επαφή με τα παιδιά τους για μήνες. Το Ελληνικό Συμβούλιο για τους Πρόσφυγες (GCR) γνωρίζει περιπτώσεων παιδιών ηλικίας μόλις 15 ετών που κατηγορούνται για 'διακίνηση', ενώ άλλοι φορείς αναφέρουν ότι περίπου **300 νέοι ή πολύ νέοι Σουδανοί πολίτες** βρίσκονται επί του παρόντος φυλακισμένοι εν αναμονή δίκης ή έχουν ήδη καταδικαστεί.

Οι διαδικασίες διεξάγονται συχνά με εξαιρετική συντομία, ανεπαρκή διερμηνεία και περιορισμένη πρόσβαση σε κατάλληλη νομική συνδρομή, καθώς οι δικηγόροι στο πλαίσιο του κρατικού συστήματος νομικής αρωγής διορίζονται συχνά την τελευταία στιγμή.³ Μια περαιτέρω συνέπεια αυτής της πρακτικής είναι ότι τα ασυνόδευτα παιδιά κατά των οποίων ασκούνται δίωξεις, στερούνται συνθηκών υποδοχής κατάλληλων για την ηλικία τους και υποχρεώνονται – ενώ περιμένουν τη δίκη και βάσει υποχρέωσης που επιβάλλει ο Ανακριτής – να παραμένουν για παρατεταμένες περιόδους εντός των εγκαταστάσεων ενός Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης (ΚΥΤ). Σε τέτοιες περιπτώσεις, τα παιδιά παραμένουν σε συνθήκες που ισοδυναμούν με *de facto* κράτηση και υπό ανεπαρκείς συνθήκες διαβίωσης. Για

² 'Μεταφορά πολιτών τρίτων χωρών χωρίς δικαίωμα εισόδου' σύμφωνα με το Άρθρο 25(1) Ν. 5038/2023

³ BVMN (2026), *Chania, Crete Trial Monitoring – 2 March 2026*.

παράδειγμα, ένα αγόρι από το Σουδάν που αθωώθηκε πρόσφατα από τις ποινικές κατηγορίες υποχρεώθηκε να παραμείνει σε *de facto* κράτηση στην «ασφαλή περιοχή» της Μαλακάσα για σχεδόν 4 μήνες.

Οι πρακτικές αυτές εγείρουν σοβαρές ανησυχίες όσον αφορά τη συμβατότητά τους με τα διεθνή και εθνικά νομικά πρότυπα. Το άρθρο 31 της Σύμβασης της Γενεύης διασφαλίζει ότι οι πρόσφυγες μπορούν να έχουν αποτελεσματική πρόσβαση στη διεθνή προστασία, χωρίς να τιμωρούνται για παραβάσεις της νομοθεσίας περί μετανάστευσης. Το Πρωτόκολλο των Ηνωμένων Εθνών κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών απαιτεί την επίδιωξη οικονομικού ή άλλου υλικού οφέλους ως απαραίτητο στοιχείο του εγκλήματος της «λαθραίας διακίνησης». Επιπλέον, ο ελληνικός Κώδικας Μετανάστευσης προβλέπει ότι οι διατάξεις του, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τη «διακίνηση», δεν πρέπει να εφαρμόζονται σε αιτούντες άσυλο. Η ορθή εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων από τα ελληνικά Δικαστήρια παραμένει θέμα ανησυχίας.

Οι εγγυήσεις για την εκτίμηση της ηλικίας αποδυναμώνονται, ενώ η Ελλάδα ετοιμάζεται για την εφαρμογή του Συμφώνου

Καθώς η Ελλάδα προετοιμάζεται για την εφαρμογή του Συμφώνου της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το Άσυλο, αυξάνονται οι ανησυχίες ότι το ισχύον πλαίσιο εκτίμησης της ηλικίας⁴ δεν πληροί τις εγγυήσεις που απαιτούνται βάσει των ευρωπαϊκών και διεθνών προτύπων. Τον Αύγουστο του 2025, η Ελλάδα θέσπισε νέα νομοθεσία σχετικά με την εκτίμηση της ηλικίας, η οποία έχει δεχτεί ευρεία κριτική λόγω της μη συμμόρφωσής της με τα διεθνή πρότυπα και το δίκαιο της ΕΕ, καθώς και λόγω του κινδύνου υπονόμησης της προστασίας των ασυνόδευτων παιδιών. Η νομοθεσία καταργεί την υποχρέωση να γίνονται ιατρικές εξετάσεις μόνο ως έσχατη λύση, δίνει προτεραιότητα στα ευρήματα των ακτινολογικών εξετάσεων έναντι λιγότερο επεμβατικών μεθόδων, συντομεύει σημαντικά την προθεσμία για την άσκηση προσφυγής και αποδυναμώνει την αρχή της τεκμηρίου υπέρ της ανηλικότητας.

Η εκτίμηση της ηλικίας αποτελεί κρίσιμη δικλείδα προστασίας: όταν ένα παιδί κατατάσσεται εσφαλμένα ως ενήλικας, χάνεται ταυτόχρονα η πρόσβαση σε μέτρα προστασίας που αφορούν ειδικά τα παιδιά – όπως η επιτροπεία, οι κατάλληλες συνθήκες υποδοχής και οι διαδικαστικές εγγυήσεις. Στην πράξη, η εφαρμογή της νέας νομοθεσίας δεν έχει επιλύσει τα υπάρχοντα προβλήματα, ενώ νέες ανησυχίες έχουν προκύψει. Για παράδειγμα, το Ελληνικό Συμβούλιο Προσφύγων (ΕΣΠ) γνωρίζει υπόθεση Σουδανού αιτούντος άσυλο ο οποίος κρίθηκε ενήλικας λόγω της προτεραιότητας που δίνεται, βάσει της νέας νομοθεσίας, στα αποτελέσματα των ακτινογραφικών εξετάσεων. Στην περίπτωση αυτή, τα δύο πρώτα στάδια της διαδικασίας (μακροσκοπική εξέταση και ψυχοκοινωνική αξιολόγηση) εντόπισαν δείκτες εντός του φάσματος της παιδικής ηλικίας. Ωστόσο, αντίθετα με το τεκμηρίου υπέρ της ανηλικότητας και το βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, ο προσδιορισμός της ηλικίας βασίστηκε τελικά αποκλειστικά στα αποτελέσματα των ακτινογραφιών. Εξακολουθούν επίσης να υφίστανται προκλήσεις στην εφαρμογή. Σύμφωνα με φορείς που δραστηριοποιούνται στο πεδίο, το Νοσοκομείο Παίδων στην Αθήνα, το οποίο έχει οριστεί ως το νοσοκομείο αναφοράς για τη διεξαγωγή των διαδικασιών εκτίμησης της ηλικίας, είναι επί του παρόντος σε θέση να εξυπηρετήσει δύο υποθέσεις τον μήνα, με αποτέλεσμα να προκύπτουν σημαντικές καθυστερήσεις.

3. «Το πρώτο πράγμα που θα κάνω είναι να αγοράσω φαγητό για τα παιδιά μου»

Η παρατεταμένη αναστολή του προγράμματος χρηματικής ενίσχυσης για τους αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα -το οποίο χρηματοδοτείται μέσω του Ταμείου της ΕΕ για το άσυλο, τη Μετανάστευση και την Ένταξη τη Μετανάστευση και την Ένταξη (TAME)- δημιουργεί σοβαρές ανησυχίες όσον αφορά τη συμμόρφωση με τα πρότυπα υποδοχής. Οι αιτούντες άσυλο δεν έχουν λάβει τη χρηματική ενίσχυση που προβλέπεται από το νόμο από τον Απρίλιο του 2024, γεγονός που σημαίνει ότι έχουν περάσει σχεδόν 21 μήνες χωρίς τακτικές πληρωμές.⁵

Οργανώσεις της πρώτης γραμμής αναφέρουν ότι αυτή η παρατεταμένη διακοπή είχε συγκεκριμένες και επιβλαβείς συνέπειες για τα παιδιά που ζητούν άσυλο. Χωρίς οικονομική υποστήριξη, οι οικογένειες δεν μπορούν να συμπληρώσουν την ανεπαρκή τροφή που παρέχεται στους καταυλισμούς, να αγοράσουν τρόφιμα κατάλληλα για την ηλικία των παιδιών, πάνες, σχολικά είδη, χειμερινά ρούχα ή είδη υγιεινής, ούτε να καλύψουν τα έξοδα μεταφοράς για την πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη, ψυχοκοινωνική υποστήριξη, εκπαίδευση ή διαδικασίες ασύλου.

⁴ Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) 147627/2025, ΦΕΚ 581/Β/22-8-2025.

⁵ Παρότι κατά τους πρώτους μήνες του 2025 πραγματοποιήθηκαν περιορισμένες και ακανόνιστες πληρωμές, αυτές σταμάτησαν εντελώς τον Μάιο του 2025, χωρίς οι αρχές να έχουν ανακοινώσει κάποιο σαφές χρονοδιάγραμμα για την επανέναρξή τους.

Την ίδια στιγμή, οι υπηρεσίες μεταφοράς που προηγουμένως παρέχονταν μέσω χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων από το TAME [έχουν επίσης ανασταλεί](#), περιορίζοντας περαιτέρω τη δυνατότητα των ατόμων να μετακινηθούν από τις δομές στις πόλεις για βασικές ανάγκες όπως ιατρικά ραντεβού ή διοικητικές διαδικασίες. Τα παιδιά που ζουν σε απομακρυσμένες εγκαταστάσεις - συχνά αρκετά χιλιόμετρα από την πλησιέστερη πόλη - επηρεάζονται ιδιαίτερα, καθώς η έλλειψη έστω και ελάχιστων πόρων βαθαίνει την απομόνωση και περιορίζει την πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες. Οι φορείς της κοινωνίας των πολιτών περιγράφουν την αυξημένη ψυχολογική πίεση εντός των οικογενειών, την αυξημένη ευπάθεια και μια σημαντική επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης, υπονομεύοντας άμεσα την ευημερία, την ανάπτυξη και την προστασία των παιδιών.

Ζώντας με δύο παιδιά χωρίς οικονομική ενίσχυση (Η μαρτυρία καταγράφηκε από το GCR)

Μητέρα επικεφαλής μονογονεϊκής οικογένειας από το Σουδάν, η οποία έφτασε στην Ελλάδα τον Αύγουστο του 2025 και έκτοτε διαμένει με τα δύο ανήλικα παιδιά της σε έναν καταυλισμό της ηπειρωτικής χώρας κοντά στην Αθήνα, ανέφερε στο GCR: «Δεν έχω λάβει ποτέ καμία χρηματική ενίσχυση. Πήγα στο γραφείο της δομής για να εξηγήσω ότι είμαι μόνη γυναίκα με παιδιά και ρώτησα αν υπάρχει κάποιο επίδομα. Μου είπαν ότι δεν υπάρχουν επιδόματα, ούτε χρήματα [...] Δεν έχω χρήματα. Η κατάσταση στον καταυλισμό είναι απαίσια· το φαγητό δεν τρώγεται. Αν λάμβανα χρηματική βοήθεια, το πρώτο πράγμα που θα έκανα θα ήταν να αγοράσω φαγητό για τα παιδιά μου [...] Μια φορά το παιδί μου είχε πολύ υψηλό πυρετό, αλλά δεν είχα τα χρήματα για να πάω στο νοσοκομείο [...] Έπρεπε να περιμένω τρεις μέρες, ενώ το παιδί μου είχε υψηλό πυρετό, μέχρι να καταφέρω να δω τον γιατρό στη δομή, που μας παρέπεμψε στο νοσοκομείο. Μεταφερθήκαμε με ασθενοφόρο και το παιδί μου νοσηλεύτηκε.

Η αναστολή της οικονομικής βοήθειας δημιουργεί επίσης ευρύτερες ανησυχίες σχετικά με τις συνθήκες υποδοχής στους καταυλισμούς της ηπειρωτικής χώρας, όπου διαμένει σημαντικός αριθμός παιδιών. Τον Φεβρουάριο του 2026, οικογένειες με παιδιά που διαμένουν στον καταυλισμό Οινόφυτα (κεντρική Ελλάδα) [οργάνωσαν διαμαρτυρία](#) για τις συνθήκες που επικρατούν στις εγκαταστάσεις, τις οποίες χαρακτήρισαν «τραγικές» και «ανεπαρκείς για ανθρώπινη διαβίωση»: «Δεν είμαστε ασφαλείς. Είναι σαν φυλακή», δήλωσαν. Οι ανησυχίες αυτές απηχούν επανειλημμένες παρατηρήσεις των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών⁶ και της [Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες](#) σχετικά με τις συνθήκες που επικρατούν στους καταυλισμούς της ηπειρωτικής χώρας, όπου συνεχίζει να ζει μεγάλος αριθμός παιδιών (27% τον Ιούνιο του 2025), και χωρίς να παρέχεται αποτελεσματικό μέσο έννομης προστασίας για την αντιμετώπιση των ανεπαρκών συνθηκών υποδοχής⁷.

Συστάσεις

Προστασία του χώρου της κοινωνίας των πολιτών που υποστηρίζει τα παιδιά που μετακινούνται

Η ελληνική Κυβέρνηση θα πρέπει να επανεξετάσει τις νομοθετικές διατάξεις που οδηγούν στην ποινικοποίηση της ανθρωπιστικής δράσης και στον περιορισμό του χώρου δράσης της κοινωνίας των πολιτών. Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην παροχή νομικής συνδρομής, στη στήριξη της προστασίας των παιδιών και στην πρόσβαση σε υπηρεσίες ασύλου και υποδοχής. Το έργο τους πρέπει να προστατευθεί, προκειμένου να διασφαλιστούν τα δικαιώματα των παιδιών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογήσει τη συμβατότητα της νέας νομοθεσίας με το Δίκαιο της ΕΕ και τα θεμελιώδη δικαιώματα. Η ανθρωπιστική βοήθεια, η προστασία των παιδιών και η νομική συνδρομή δεν πρέπει να ποινικοποιούνται, και καμία οργάνωση δεν πρέπει να χάνει την ιδιότητα της εγγεγραμμένης οργάνωσης, τη χρηματοδότηση ή την πρόσβαση σε επιχειρησιακές δραστηριότητες πριν από την έκδοση τελεσίδικης δικαστικής απόφασης.

⁶ Μεταξύ άλλων GCR-Save the Children report (2024) [“It does not feel like real life”: Children’s everyday life in Greek refugee camps](#); RSA (2025) [“Human Rights Day: the unseen reality of refugee camps in Greece”](#) κτλ.

⁷ Η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης επισήμανε την έλλειψη αποτελεσματικών ενδίκων μέσων, προκειμένου οι αιτούντες άσυλο να προσβάλουν τις ανεπαρκείς συνθήκες υποδοχής και εξέφρασε ανησυχίες σχετικά με την αποτελεσματικότητα του μηχανισμού καταγγελιών του Υπεύθυνου Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRO) εντός του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, καθώς η πλειονότητα των καταγγελιών που αφορούν τις συνθήκες υποδοχής διαβιβάζεται για εξέταση εντός του ίδιου του Υπουργείου (Συμβούλιο της Ευρώπης, Επιτροπή Υπουργών, [CM/Del/Dec\(2025\)1531/H46-20](#), 12 Ιουνίου 2025, βλ. επίσης [RSA, 2025](#)).

Διασφάλιση αποτελεσματικής πρόσβασης στην προστασία για τα παιδιά που κλείνουν τα 18

Η κατάρτιση της άδειας διαμονής για τα ασυνόδευτα παιδιά που φτάνουν στην ενηλικίωση, και έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία τρία έτη σχολικής φοίτησης στην Ελλάδα, αποτελεί σημαντική υποχώρηση. Οι ελληνικές Αρχές θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι νέοι που εισέρχονται στην ενηλικίωση μπορούν να συνεχίσουν την εκπαίδευση, την κατάρτιση και να έχουν πρόσβαση σε προστασία, χωρίς τον κίνδυνο σύλληψης, κράτησης και απομάκρυνσης.

Να σταματήσει η ποινικοποίηση των παιδιών και των προσφύγων που αναζητούν προστασία

Οι ελληνικές αρχές πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα παιδιά και τα άτομα που αναζητούν προστασία δεν θα διώκονται ποινικά για πράξεις που σχετίζονται με την άφιξή τους, σύμφωνα με το άρθρο 31 της Σύμβασης της Γενεύης (1951). Οι πρακτικές που οδηγούν στην κράτηση ή τη δίωξη παιδιών και αιτούντων άσυλο υπό αυτές τις συνθήκες θα πρέπει να επανεξεταστούν και να εναρμονιστούν με τα διεθνή πρότυπα για τους πρόσφυγες και τα δικαιώματα του παιδιού.

Επαναφορά των εγγυήσεων στη διαδικασία προσδιορισμού ηλικίας

Καθώς η Ελλάδα προετοιμάζεται για την εφαρμογή του Συμφώνου της ΕΕ για τη Μετανάστευση και το άσυλο, οι Αρχές θα πρέπει επειγόντως να αναθεωρήσουν το παρόν πλαίσιο προσδιορισμού ηλικίας για να διασφαλίσουν πλήρη συμμόρφωση με τα ενωσιακά και διεθνή πρότυπα προστασίας του παιδιού. Η Ελλάδα, με τη στήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, θα πρέπει να διασφαλίσει ότι οι διαδικασίες αξιολόγησης της ηλικίας θα παραμείνουν διεπιστημονικές, μη επεμβατικές και θα διέπονται από την αρχή του τεκμηρίου υπέρ της ανηλικότητας και του βέλτιστου συμφέροντος του παιδιού, προκειμένου να προληφθεί η εσφαλμένη καταγραφή παιδιών και να αποφευχθεί η διεύρυνση του χάσματος μεταξύ των δεσμεύσεων της ΕΕ και της εθνικής πρακτικής.

Διασφάλιση των δικαιωμάτων των παιδιών σε συνθήκες υποδοχής: επαναφορά του χρηματικού βοηθήματος

Η ελληνική κυβέρνηση πρέπει να επαναφέρει επειγόντως το πρόγραμμα χρηματικής ενίσχυσης για τους αιτούντες άσυλο που χρηματοδοτείται από το ΤΑΜΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει ότι οι αιτούντες άσυλο έχουν πράγματι πρόσβαση σε χρηματική ενίσχυση, όπως προβλέπεται από το δίκαιο της ΕΕ. Η πρόσβαση σε βασική οικονομική στήριξη είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά και οι οικογένειες μπορούν να καλύψουν τις βασικές τους ανάγκες και να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης και προστασίας.

* Το παρόν σημείωμα συνέταξαν οι Αλέξανδρος Κωνσταντίνου (GCR) και Anne-Lise Dewulf (SCI). Περιλαμβάνει πληροφορίες μέχρι και τις 13 Μαρτίου 2026.